احمدهادی مقصودی.

جماعت

عبادات اسلامیه مجموعه‌سینک

◄ دورتنچی جزئی ►

ابتدائی مکتبلرنک اوچنچی صنف شاگردلری اوچوندر.

۷ نچی طبعه

سنه ۱۳۳۳ — ۱۹۱٤ ه

Эта книга, допущена Его Превосходительствомъ Г. Попечителемъ Оренбургскаго Учебнаго Округа отъ 9 апрѣля 1913 г. за № 5073 къ классному употребленію въ татарскихъ и русско-татарскихъ школахъ.

ИЗДАНІЕ СЕДЬМОЕ

Первое изданіе дозволено цензурою въ Петроградѣ 11 октября 1904г.

КАЗАНЬ.

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань. 1915

بسم الله الرحمن الرحيم

جماعت .

حديث شريف : صلاة الجماعة افضل من صلاة الفذ بسبع وعشرين درجة ❋ معناسى : نمازنى امام وجماعت ايله اوقو يالغوز اوقودن يگرمى يدى درجه آرتق ثوابليراقدر .

١) فرض نمازلرنى امام ومقتدى بولوب جماعت ايله اوقو سنتدر .

٢) جماعت ايله اوقولغان نمازده امام باش بولور . مقتدى امامغه اويوب يعنى ايپه‌روب اوقور ، نمازنڭ هرعملينى امام آرتندن غنه قيلور ، هيچ برعملنى امامدن الك قيلماس. ٣) قيامده مقتدى (ثنا) غنه اوقور ، اعوذ بسمله وسوره‌لرنى اوقوماس . امام اوقوعانينى كوتوب وطكلاب تيك طورور . ركوعدن قومه‌گه طورغانده امام تسميع ئه‌يتور ، تحميد ئه‌يتمس . اما مقتدى تحميد ئه‌يتور تسميع ئه‌يتمس . باشقه ذكرلرنڭ هر برسينى امام‌ده مقتدى‌ده اوقورلر .

٤) امام تكبيرلرنى ، تسميعنى هم سلامنى قچقروب ئه‌يتور . مقتدى هر ذكرنى ياشرن ئه‌يتور . سوره‌ٔ فاتحه قچقروب اوقولغان نمازده سوره‌ٔ فاتحه‌دن صوڭ مقتدى‌ده ياشرن ايتوب آمين دييور .

٥) مقتدى برگنه كشى بولغانده امامنڭ اوڭ طرفندن برقارش قدرگنه آرتده‌راق طورور . ايكى يا اوچ كشى بولغانده ، امامنڭ آرتنده صف

بولۇ تزلۇب طورۇرلر. صفنی تیگز قیلو وآراده کشی صیبارلق بوش اورن قالدرمیچی جش تزلو سنتدر.

٦) الوغ ایر کشی صبی بالاغه وخاتون کشیگه اویوب نماز اوقو درست توگلدر. صبیلرنک وخاتونلرنك ایر امامغه اویوب اوقولری درستدر.

٧) بر امامغه ایرلر، صبیلر وخاتونلر برگه اویوسه‌لر، اوّلگی صفده ایرلر، ایکنچی صفده صبیلر، اوچنچی صفده خاتونلر تزلورلر. ٨) آرادن برسی امام بولوب نمازلرینی جماعت ایله اوقو صبیلرغه درستدر، خاتونلرغه درست توگلدر. ٩) عذرسز کشی صاحب عذرگه اویوب اوقو، ایکندی اوقوچیغه اویله‌نی قضا قیلوچی اویوب اوقو نفل نمازی اوقوچیغه فرض نمازنی اویوب اوقو، درست توگلدر. ١٠) نفل نمازینی اویله ویه‌ستو نمازلرینی اوقوچیغه اویوب اوقو درستدر؛ ایرته، ایکندی وآخشام نمازلرینی اوقوچیغه اویوب اوقو مکروهدر.

١١) بر نیچه کشی بر نمازنی جماعت ایله اوقومقچی بولسه‌لر، آراده عالمره‌گی امام بولور. علملری بر درجه‌ده بولسه. قرآتی درستره‌گی امام بولور، قرآئتلری بر درجه‌ده بولسه، تقواراغی امام بولور. تقوالقلری‌ده، بر درجه‌ده بولسه، قارتراغی امام بولور. یاشلری‌ده تیگز بولسه، یاخشی خلقلیراغی امام بولور. خلقلریده بر درجه‌ده بولسه، کورکه‌مرەك قیافتلیسی امام بولور. ١٢) بیك نادان، فاسق، ایکی کوزی‌ده صوقر هم صاقاو کشینك امام بولووی مکروهدر.

١٣) امام ایرته نمازینك هر ایکی رکعتنده، آخشام ویه‌ستو نمازلرینك اوّلگی ایکی رکعتنده سوره‌لرنی قچقروب اوقور، باشقه نمازلرده

یاشرن اوقور. ۱۴) یالغوز اوقوچی هر رکعتده سوره‌لرنی یاشرن اوقور. امام قچقروب اوقی طورغان رکعتلرده قچقروب اوقوسه‌ده، درست بولور.

مُدْرِك ومَسْبُوق.

۱۵) اِمام نمازنی اوقی باشلاغاچ، صوڭندن کیلوب ییتشکان کشیگه نمازنڭ قایو عملنده بولسه‌ده، اِمامغه تیز اویوب شول عملنی قیلا باشلاو واجبدر. حتّی اِمام آخرغی قعده‌ده بولسه‌ده، اویوب قالمق ثوابلیدر. ۱۶) امام قیامده قچقروب سوره اوقوغان زمانده کیلوب اویوغان کشی (ثنا)نی اوقوماس، یاشرن اوقوغان زمانده کیلوب اویوغان کشی اوقور. قیامدن باشقه عملده وقتده اویوغان کشی‌ده (ثنا) اوقوماس.

۱۷) امام بر رکعتنڭ رکوعنده وقتده کیلوب اویوب، اِمام طورغانچی رکوعغه ایلوب اولگرگان کشی، شول رکعتکه ییتشکانگه حساب قیلنور. اِمام رکوعدن طورغاچ قومه‌ده سجده‌ده یا قعده‌ده وقتده اویوغان کشی اول رکعتکه ییتشکانگه حساب قیلنماس.

۱۸) اِمامنڭ اوّلگی رکعتینه ییتشکان کشی (مُدرِك) دیب آتالور. اوّلگی رکعتینه ییتشمه‌گان کشی، (مسبوق) دیب آتالور. ۱۹) مسبوق آخرغی قعده‌ده (تشهد) اوقور، صلوات ودعا اوقوماس، اِمام ایکی طرفقه‌ده سلام بیرگانچی کوتوب تیك طورور، اِمام سلام بیروب بترگاچ قیامغه طوروب ثنا، تعوذ، بسمله وسوره‌لو اوقوب قالغان رکعتلرینی قضا قیلور. ۲۰) اوّلگی رکعتکه ییتشمه‌گان کشی امامدن صوڭ بر رکعت قضا

قیلور. ایکی رکعتکه ییتشمه‌گان کشی امامدن صوڭ ایکی رکعت قضا قیلور. اوّلگی رکعتنده قعده‌گه اوطورماس. هر ایکی رکعتنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ بره‌ر سوره اوقور. ۲۱) دورت رکعتلی نمازده اوچ رکعتکه ییتشمه‌گان کشی امامدن صوڭ اوچ رکعت قضا قیلور، اوّلگی رکعتنده قعده‌گه اوطورور، ایکنچی رکعتنده اوطورماس، اوّلگی ایکی رکعتنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ بره‌ر سوره اوقور. صوڭغی رکعتنده سورهٔ فاتحه‌نی گنه اوقور.

۲۲) آخشام کبی اوچ رکعتلی نمازنڭ آخرغی رکعتینه‌گنه ییتشکان کشی امامدن صوڭ قضا قیلغان ایکی رکعتنڭ هر ایکیسنده‌ده قعده‌گه اوطورور، هر ایکی رکعتنده‌ده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ بره‌ر سوره‌ده اوقور. ۲۳) امامنڭ هیچ برر رکعتینه ییتشمیچی نمازنڭ آخرینه‌غنه اویوب قالغان کشی، امامدن صوڭ نمازینی گویا یالغوز اوقوغان کشی کبی اوقور.

مسجد و جامع.

۲٤) فرض نمازلرنی مسجدکه باروب جماعت ایله اوقو سنّتدر.

اویده جماعت بولوب اوقولغان نمازده، جماعت ثوابی طابلسه‌ده مسجد ثوابی طابلماس، ۲۵) مسجدکه کرگانده اوّل اوڭ آیاقنی آتلاب کرو واوشبو دعانی اوقو مستحبدر:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِی اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَاَنْشُرْ عَلَیَّ خَزَائِنَ رَحْمَتِكَ ❁

معناسی: یارب، میکا رحمت ایشکلرڭنی آچقل و رحمت خزینه‌لرڭنی صاچقل.

۲٦) مسجددن چقغانده اوّل صول آیاقنی آتلاب چغو واوشبو دعانی اوقو مستحبدر: اَللّٰهُمَّ اِنِّی اَسْئَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِیمِ ❁

معناسی: یاربّ، تحقیق مین سیندن اولوغ فضل ورحمتڭنی صوریمن.

٢٧) مَسْجِدكه كرگاچ‌ده بر سُنَّت نماز اوقولماسه، ایکی رَكْعَت (تحيّةُ المَسْجِدْ) نمازی اوقومستحبدر. ٢٨) مَسْجِداچنده اَدَبْ وتواضُع ایله اوطورو، ذِكْرو تَسْبیح، تَوْبه و اِسْتِغْفار، دُعاوتَضَرُّع ایله شُغلله‌نو، قرآن یا كِتاب اوقوب اوطورو یا كه وعظ سويله‌ب یا طَلَّاب طورو یا عِلْم اوگره‌نوب یا اوگره‌توب اوطورو مُسْتَحَبدر. ٢٩) صوغان، صارمساق وطوما آشاغان كوینچه مَسْجِدكه كرو ومَسْجِد اچنده دُنْیا اشلری قیلوب و دنیا سوزلری سویله‌ب كولشوب اوطورو مكروهدر.

٣٠) ایرته نمازی اوچون مَسْجِدكه باروب كرگانده، اِمام فَرْضینی اوقورغه كرشكان بولسه، ایکی حُكْم بار: اگرده تیز گنه ایکی رَكْعَت سُنَّتینی اوقوغانده فَرضنك آخِرغی رَكْعَتینه اِمامغه اویوب قالورلق بولسه، اوّلا مسجدنك ایگنچی بولمه‌سنده (یا كه برباغا آرتنده) ایکی رَكْعَت سُنَّتینی اوقور، صوڭره اِمامغه مسبوق بولوب اویور. اگرده سُنَّتینی اوقوب شُغلله‌نگانده فَرضنك هیچ بر رَكْعَتینه اولگرمی قالورلق بولسه، سُنَّتینی اوقوماس، كرگاچ‌ده امامغه اویور. قالغان ایکی رَكْعَت سُنَّتینی فَرْضینی اوقوغاندن صوڭ قَضاقیلماس. ٣١) اگرده ایرته‌نمازینك سُنَّتینی اوقورغه كرشكاچ قامَت اوقولوب امام فَرضغه كرشسه، اوّل تیز گنه سُنَّتینی تَمام قیلور، صوڭره امامغه اویور.

٣٢) اویله نمازی اوچون مَسْجِدكه كرگانده امام اویله‌نك فَرْضینی اوقورغه كرشكان بولسه، تیزامامغه اویور. دورتْ رَكْعَت سُنَّتینی اوقوب شُغلله‌نمس. فَرْضینی تَمام قیلغاندن صوڭ اوّلا دورت رَكْعَت سُنَّتینی قضا قیلور، صوڭره ایکی رَكْعَت سُنَّتینی اوقور. ٣٣) مَسْجِدكه كروب اویله‌نك

دورت رَکْعَت سُنَّتینی اوقورغه کرشکاچ قامَتْ توشرلوب اِمام فَرْضینی اوقورغه کرشسه، کرشلگان نمازینی ایکی رَکْعَتْ نَفْل نمازی ایتوب تَمام قیلورده، تیز امامغه اویور. فَرْض تَمام بولغاندن صوڭ اَوَّل دورت رکْعَت سُنَّتینی، صوڭره ایکی رَکْعَت سُنَّتینی اوقور. ٣٤) اگرده دورت رَکْعَت سُنَّتنڭ اوچنچی رکْعَتینی ده اوقی باشلاغان بولسه، آنی تمام قیلو تییشلی بولور. تمام قیلغاندن صوڭ امامغه اویور. ٣٥) خاتونلرغه نمازنی مسجدکه بـاروب اوقـو مَکْرُوهدر، مگر قارچقلرنڭ ایرتـه، آخشام ویه‌ستو نمازلرینی مسجدده اوقولری مَکْرُوه توگلدر.

نـمازنڭ قضاسی.

٣٦) بیش وَقْتْ نمازنڭ هَرْبرسینی وَقْتلرنده (اَدا) (*) قیلـو فَرْضدر. عُذْرسز وقتنده اوقومی قالدرو هیچ درست توگلدر. ٣٧) اگرده بر نماز اوز وقتنده اوقولمی قالسه، آنی ایکنچی وقتده (قَضا) (**) قیلـو فرض بولور. ٣٨) ایرته نمازی قویاش چققانچی اوقولمی قالوب اویله وقتی یتکانچی قضا قیلنسه، سُنّتی ده فرضی ده قضا قیلنور، اگرده اویله وقتی یتکاچ قضا قیلنسه، فرضی غنه قضا قیلنور. ٣٩) باشقه نمازلرنڭ فرضلری غنه قضا قیلنورلر. سُنّتلری هیچ قضا قیلنماسلر. ٤٠) وِتْر نمازی ده قضا قیلنور. ٤١) جمعه نمازینی اوقی آلمی قالغان کشی، اول کوننده اویله اوقور. ٤٢) عیدْ و تَراویح نمازلری وقتلرنده اوقولمی قالسه‌لر، صوڭندن قضا قیلنماسلر. ٤٣) اگر نماز جماعت ایله قضا قیلنسه، قچقروب اوقولا طورغان رکعتلرده امامغه قرائتنی قچقروب

(*) ادا ـ علمنی وقتنده اوته‌و دیمکدر. (**) قضا ـ علمنی وقتی چققاندن صوڭ اوته‌و دیمکدر.

اوقو واجب بولور. اگرده یالغوز قضا قیلنسه، هر رکعتنده قرائتنی یاشرن اوقو واجب بولور.

٤٤) قضاغه قالغان نمازلرنك ترتیبلری معلوم بولغانده ترتیبلری ایله قضا قیلو تییشلیدر. مثلا بر کوننك بش وقت نمازی‌ده قضاغه قالسه، ایرته نمازندن باشلاب یه‌ستو ووترگه قدر ترتیبلری بوینچه قضا قیلو تییشلی بولور. ٤٥) بر کشینك عمرنده دورت بیش کنه نمازی قضاغه قالغان بولسه، اول کشیگه وقتی کرگان نمازنی اوقومیچی ایك اول قضاغه قالغان نمازینی اوقو، وقتی کرگان نمازنی قضادن صوك اوقو فرض بولور. مثلا اویله نمازی قضاغه قالغان کشیگه ایکندی وقتی کرگاچ ایك اول اویله‌نی قضا قیلوب، ایکندینی آندن صوك اوقو فرضدر. ٤٦) اگرده عمرنده آلتی نمازی قضاغه قالغان کشی بولسه، اول کشی اختیارلیدر: تله‌سه، قضا نمازینی اول اوقور، تله‌سه، وقتی کرگان نمازنی اول اوقور.

٤٧) نمازنی قضا قیلور آلدندن اذان وقامت اوقو سنتدر. ایکی اوچ نمازنی بر وقتده قضا قیلاچق بولسه، بارینه بر اذان کافی بولور. اما قامت برگنه کافی بولماس: هربرسی اوچون بره‌ر قامت کیره‌ك بولور.

٤٨) قضا قیلناچق نمازغه اوشبو ره‌وشچه نیت قیلنور: (نیت قیلدم فلان کونده وقتنده اوقولمی قالغان ایرته نمازمنك ایکی رکعت فرضینی اوته‌مککه خالصا لله تعالی الله اکبر.)

٤٩) عمری اچنده بیك کوب نمازلری قضاغه قالغان کشی قارتایغاچ شونلرنی قضاقیمقچی بولسه، ایرته‌نمازینه اوشبوره‌وشچه نیت‌قیلور: (نیت قیلدم وقتنده اوقولمی قالغان ایرته نمازلرمنك ایك صوڭغیسینی قضا قیلمقلقغه خالصا لله تعالی الله اکبر.) باشقه نمازلرغه‌ده شول روشچه . . .

سَجْدهٔ سَهْو .

٥٠) بر کشی نَمازنڭ بر فرضینی اِخْتیاری ایله بولسه‌ده ، اۇنۇتۇب بولسه‌ده، قیلمیچی قالدرسه، نمازی درست بولماس، اول کشیگه نمازینی یا ڭغادن اوقو فرض بولۇر. ٥١) اگرده اِخْتیاری ایله نَمازنڭ بر واجِبینی قالدرسه، نَمازی بۇزلماس، لٰکِنْ اوزی گناهلی بولۇر. ٥٢) اگرده بر کشی نَمازنڭ بر واجِبینی اۇنۇتۇب ویا ڭلشۇب قالدرسه ، اول کشیگه نَمازینڭ آخِرنده (سَجْدَهٔ سَهْو) قیلو واجِب بولۇر. شول ره‌وشچه که: اگرده اول کشی یالغۇز اوقوچی بولسه، آخِرغی قَعْدَه‌سنده تَشَهُّدْنی اوقۇغاندن صوڭ، صَلَوات ودُعا اوقۇمیچی ایکی طَرَفْقه‌ده سَلام بیرۇرده، ایکی مَرْتَبه سَجْدَه قیلۇر. هر سَجْدَه‌ده اۇچەر مَرْتَبه تَسْبیح ئەیتۇر. آندن صوڭ ینه قَعْدَه‌گه اوطۇرۇب تَشَهُّدْ ودُعا اوقۇب هَمْ سَلام بیرۇب نَمازینی تَمام قیلۇر. ٥٣) اگرده اول کشی اِمام بولسه ، آرتنده‌غی مُقْتَدیلر طۇرۇب کیتمەسۇنلر اۇچۇن سَجْدَهٔ سَهْوگه قَدَرْ، اوڭ طَرَفینه‌غنه سَلام بیرۇب آندن صوڭ سَجْدَهٔ سَهْو قیلۇر. ٥٤) اِمام یا ڭلشقانلغی اۇچۇن سَجْدَهٔ سَهْو قیلسه، آڭا ایيه‌رۇب مُقْتَدیلرگه‌ده، مَسْبوقغه‌ده، سَجْدَهٔ سَهْو قیلو واجِب بولۇر. اَمّا مُقْتَدی یا ڭلشو سَبَبْلی هیچ کمگه یَعْنی اِمامغه‌ده مُقْتَدیگه‌ده سَجْدَهٔ سَهْو قیلو واجب بولماس.

٥٥) اگرده بر کشی نَمازده یا ڭلشۇب اۇشبو (١٧) تۇرلی اشنی قیلسه، فَرَضًا: ١) نَمازنڭ اَوَّلگی ایکی رکعتینڭ برنده سورهٔ فاتحه اورنینه باشقه بر آیَتْ اوقۇسه ، ٢) یا کِه اَوَّلگی ایکی رکعتینڭ برنده

سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ سوره اوقومی قالسه، ٣) یا کِه اوچ وِدورت رکعتلی نمازده، اوّلگی قعده‌گه اوطورمی قالسه، ٤) یا کِه بر قعده‌ده تشهّد اوقومی قالسه، ٥) یا که اوّلگی قعده‌ده تشهّددن صوڭ صلوات‌ده اوقوسه، ٦) یا کِه اوّلگی قعده‌ده یا ئُلشوب سلام بیرسه، ٧) یا کِه قچقروب اوقولا طورغان رکعتده امام قرائتنی یاشرن اوقوسه، ٨) یا که یاشرن اوقولا طورغان رکعتده امام قرائتنی قچقروب اوقوسه، ٩) یا کِه وِتر نمازنده قُنوت دعاسینی اوقومی قالسه، ١٠) یا که قرائت اوقودن اوّل رکوع قیلسه، ١١) یا کِه تکبیر ئه‌یتوب نمازغه کرشکاندن صوڭ ینه بر تکبیر ئه‌یتسه، ١٢) یا کِه سورهٔ فاتحه‌نی ایکی مرتبه اوقوسه، ١٣) یا کِه رکوعنی ایکی مرتبه قیلسه، ١٤) یا که سجده‌نی اوچ مرتبه قیلسه، ١٥) یا کِه آخرغی قعده‌ده تشهّددن صوڭ قیامغه طورسه، ١٦) یا کِه آخرغی قعده‌گه هیچ اوطورمیچه قیامغه طوروب کیتسه، ١٧) یا که نیچه‌نچی رکعتده ایکانینی اویلاب طوروب یا آیت و تشهد کبی بر ذکرنی تیشسز اورنده اوقوب نمازنڭ بر عملینی کیچکترسه، شول کشیگه سجدهٔ سهو قیلو واجب بولور.

٥٦) فرضنڭ سوره قوشلمی طورغان آخرغی رکعتلرنده سورهٔ فاتحه‌گه سوره قوشو سببلی نمازده سنّت یا مستحب بولغان عمللرنڭ برسینی قیلمی قالدرو سببلی، سجدهٔ سهو قیلو واجب بولماس. ٥٧) یا ئُلشوب سجدهٔ سهو واجب بولورلق ایکی اوچ تورلی اشنی قیلسه‌ده، سجدهٔ سهو

برگنه مرتبه قیلنور.

٨٥)نمازنك، آخرنده سجدهٔ سهو قیلاچق کشی اونوتوب قیلمی قالدرسه، نمازینه کیمچیلك کیلمس آنك‌اوچون نمازدن صوك هیچ برعمل قیلولازم بولماس.

نمازده صاتاشو.

٥٩) بر کشی دورت رکعتلی بر نمازده یا کلشوب اولگی قعده‌گه اوطورمیچی قیامغه طورا باشلاسه، شول آراده یا کلشقانی خاطرینه کیلسه، ایکی حکم باردر: ١) اگرده تزلری طوغریلانوب بیتمه‌گان بولسه، قعده‌گه قایتوب اوطوروده تشهد اوقور، آخرده سجدهٔ سهو قیلماس. ٢) اگرده تزلری طوغریلانوب قیامغه یاقنلاشقان بولسه، قعده‌گه قایتماس قیامغه طوروده اوچنچی رکعتنی اوقی باشلار. اولگی قعده، قالغان کوینچه قالور. آخرده سجدهٔ سهو قیلور.

٦٠) بر کشی دورت رکعتلی نمازده (*) آخرغی قعده‌گه اوطوروب تشهدنی اوقوغاندن صوك اولگی قعده دیب بلوب بیشنچی رکعتنی اوقی باشلاسه، ینه ایکی حکم باردر: ١) اگرده بیشنچی رکعتنك سجده‌سینی قیلغانچی یا کلشقانی خاطرینه کیلسه، تیز قعده‌گه قایتوب سلام بیروره‌ده، سجدهٔ سهو قیلور. ٢) اگرده یا کلشقانی بیشنچی رکعتنك سجده‌سینی قیلغاچ خاطرینه کیلسه، ینه بر رکعت اوقوب نمازینی آلتی رکعت ایته‌رده، آخرده سجده

(*) اوچ رکعتلی نمازده یا کلشونك حکملرینی دورت رکعتلی نمازده یا کلشوغه اوخشاتوب بلنور.

سَهو قیلوُب نَمازینی تَمام قیلوُر. آرتق اوقوُلغان ایکی رکعتی نَفل نَمازی بولوُب قالوُر.

٦١) اگرده بر کشی آخِرغی قعده‌گه هیچ اوطوُرمیچی بیشنچی رکعتنڭ قیامینه طوُرسه، دخی ایکی حکْم باردر: ١) اگرده بیشنچی رکعتنڭ سجده‌سینی قیلغانچی یا کُلشقانی خاطِرینه کیلسه، تیز قعده‌گه قایتوُب اوطوُروُرده، تشهّد اوقوُب سلام بیروُب سجدهٔ سهو قیلوُر. ٢) اگرده یا کُلشقانی بیشنچی رکعتنڭ سجده‌سینی قیلغاچ خاطِرینه کیلسه، نَمازی فرضلقدن چقوُب نفلگه ئه‌یله‌نوُر. پس ایمدی ینه بر رکعت اوقوُب نَمازینی آلتی رکعت نَفل ایتوُب تمام قیلورده، فرضینی یا کادن باشلاب اوقوُر.

٦٢) بر کشی نماز اچنده نیچه رکعت اوقوُغانینی اوُنوُتوُب اوزینڭ نیچه‌نچی رکعتده ایکانینی بلمه‌سه، نمازینی بوُزوُب (*) یا کُغادن اوقوُر. اگرده ایکی اوُچ مرتبه شول ره‌وشچه اوزینڭ نیچه رکعت اوقوُغانینی اوُنوُتا باشلاسه، نمازینی بوُزماس، کوکلی نیچه رکعت اوقوُغانینی قوُتلیرڭ گمان قیلسه، اوزینی شول قدر اوقوُغانغه حِساب قیلوُب نَمازینی تَمام قیلوُر. اگرده نیچه رکعت اوقوُغانینی هیچ گمان قیلا آلماسه، اوزینی آز اوقوُغانغه حِساب قیلوُر. مثلاً «بو اوقی طوُرغان رکعتم برنچی رکعتم میکان، ایکنچی رکعتم میکان» دییوُب شُبهه‌له‌نسه، برنچی رکعتکه حِساب قیلوُر. . . «اوُچنچی رکعتم میکان، دورتنچی رکعتم میکان» دییوُب شبهه‌له‌نسه، اوُچنچی رکعتکه حِساب قیلوُر.

(*) نمازینی بوُزاچق کشی نمازنڭ قایو عملنده بولسه‌ده، یعنی قیامده یا قومه‌ده یا جلسه‌ده یا قعده‌ده بولسه‌ده، ایکی طرفقه سلام بیروُب بزرار.

٦٣) بويله ركعتلرى شُبهه‌لى بولغان نمازلرده آخرغى ركعت بولووى احتمال بولغان ركعتده قعده‌گه اوطوروب طوررو تييشليدر. (چونكه آخرغى ركعتده قعده‌گه اوطورو. فرضدر.)

٦٤) بر كشى دورت ركعتلى نمازغه كرشوب، ايكى ركعت اوقوغاچ اوّلگى قعده‌ده يا اُنلشوب سلام بيوسه، ايكى حكم باردر: ١) اگرده سلام بيرگاندن صوڭ نمازنى بوزارلق براش قيلماسه. قيامغه طوروب قالغان ركعتلرينى اوقوب نمازنى تمام قيلورده، آخرده سجدهٔ سهو قيلور. ٢) اگرده نمازنى بوزارلق براش قيلسه، نمازينى ياڭادن باشلاب اوقور.

سجدهٔ تلاوت.

٦٥) قرآن كريمده (١٤) ييرده سجده آيتى باردركه: اعراف، رعد، نحل، اسراء، مريم، حج، فرقان، نمل، سجده، ص، فصلت، نجم، انشقاق، علق سوره‌لرنده‌در. ٦٦) اوشبو سجده آيتلرينڭ قايسينى بولسه‌ده، برسينى اوقوغان كشيگه‌ده ايشتكان كشيگه‌ده سجده تلاوت قيلو واجب بولور. ٦٧) شول رەوشچه كه طهارتلى حالنچه قبله‌غه قارشى طوروب (نيّت قيلدم سجدهٔ تلاوت قيلمغه) ديب نيت قيلورده، تكبير ئه‌يتوب سجده‌گه كيته‌ر. آنده اوچ مرتبه سجده تسبيحى ئه‌يتورده تكبير ئه‌يتوب طوروب قعده‌گه اوطورور. آندن صوڭ اوشبو سوزلرنى ا... قيلور: سجدت للرحمن وامنت بالرحمن فاغفرلى، ... الرحمن ۞ سمعنا واطعنا غفرانك ربّنا واليك المصير ۞

معناسی : سجده قیلدم الله تعالی اوچون، هم ایمان کیتوردم اول الله تعالی گه. بس ایمدی مینم گناهلرمنی یارلقاغل. ای رحمت قیلغوچی الله. ای ربمز بز سینك عفوگنی ایشتدك، هم سیگا اطاعت قیلدق. بز آخرده سینك حکمگگه قایتاچقمز.)

٦٨) سجدهٔ تلاوت اوچون ده، نمازدەغی کبی طهارتلی بولو، تەنی، کییمی ونمازلغی پاك بولو، عورت ییرلری اورتولی بولو، قبلەغه قارشی بولو شرطدر. سجدهٔ تلاوتنك اوزینه مخصوص وقتی یوقدر. نماز اوقو مکروه بولغان وقتلردن باشقه، قای وقتده قیلنسەده درستدر. ٦٩) سجدهٔ تلاوتده نمازغه کرشکاندەگی کبی تکبیر ایله قوللرنی قولاق طوغرسینه قدر کوتەرو، قیام ورکوع قیلو یوقدر. سجدەسی ده برگنه مرتبەدر. نماز اچنده سجده آیتلرندن برینی اوقوغان کشی آیت تمام بولغاچده، نمازینی بوزمیچی تکبیر ئەیتوب سجدەگه کیتەر. بر سجده قیلغاچ تکبیر ئەیتوب قیامغه طوروده، سجده آیتلرندن صونگغی آیتلرنی اوقوب آندن صونك رکوع قیلور. ٧٠) اگرده سجده آیتینی اوقوغاچده رکوع قیلسه، سجدهٔ تلاوت قیلو واجب بولماس. رکوعسی سجدهٔ تلاوت اورنینه طورور.

٧١) اگرده امام نماز اچنده سجدهٔ تلاوت قیلسه، آنگا ایەروب مقتدیلرگەده سجده قیلو واجب بولور. ٧٢) بر کشی بر مجلسده ایکی سجده آیتینی اوقوسه یاکه ایشتسه هر آیت اوچون بررسجدهٔ تلاوت قیلماق ٧٣) اگر بر مجلسده بر سجده آیتینی ایکی مرتبه اوقوسه،

یا کِه‌ایشتسه، برگنه سَجْدَهٔ تِلاوت‌قیلوُر. ٧٣) اگروده‌بر سَجْده آیتینی ایکی مجْلسْده اوقوُسه یا کِه ایشتسه، ایکی مَرْتَبَه سَجْدَهٔ تِلاوت قیلوُر. ٧٤) اوطوُرغان‌ییردن‌طوُروُب کیتو ایله، بر بولمه‌دن ایکنچی بولمه‌گه چقو ایله، بر سوز بتکاندن صوڭ ایکنچی سوزگه یا ایکنچی اشکه کرشو ایله مَجْلس‌اوزگه‌ره‌در. ٧٥) کشی‌ایشتوُرلك‌اورنده‌سَجْده آیَتینی قچقروُب اوقو، سجده آیَتینڭ اوزینی‌گنه آتاب اوقـو هـم قرآن اوقوُغانده سَجْده آیَتینی اوقوُمی قالدروُب کیتو مَکْروهدر. ٧٦) صبی بالا، دیوانه کشی، حَیْضلی ونفاسلی خاتوُن سَجْده آیَتینی اوقوُسه‌لرده، ایشتسه‌لرده، آنلرغه سَجْدَهٔ تِلاوت قیلو واجِب بولماس. مگَرْ آنلرنڭ‌اوقوُغانینی‌ایشتکان کشیلرگه‌واجب‌بولوُر. ٧٧) بر کشی‌جُنُب وَقْتنده یا کِه ایسرك وقتنده سَجْده آیَتینی اوقوُسه یا کِه ایشتسه، آنْگا صوڭندن سَجْده قیلو واجب بولوُر.

مُقیمْ و مُسافِرْ.

٧٨) اوُیده طوُروچی کشیگه (مُقیم) دییلوُر. یوُز چاقرم چاماسی بر ییرگه بارو نِیَّتی ایله، یولغه چققان کشیگه، (مُسافِرْ) دییلوُر. ٧٩) سَفَرگه‌چققان‌کشی شَهْرینڭ یوُرطلری طوغریسندن اوزغاندن باشلاب، تا شَهْرینه قایتوُب کرگانچی، یا کِه بر شهرده (١٥) کوُن طوُرونی نیّتْ قیلغانچی، مُسافِر اِسمنده‌بولوُر. ٨٠)اگروده‌مُسافِر بـر شَهرده (١٥) کوُن طوُرونی نِیَّت قیلسه، شول ساعَتْ مُقیمْ حکْمنده

بولۇر، اگرده (۱۵) کۇن طۇلغانچی طاغی یولغه چقسه، ینه مُسافِرْ بولۇر.

۸۱) بر مسافِرْنكٔ بر شهرده (۱۵) کۇن طۇرو نیتی بولمیچی، شُغللو چۆو سببلی یاکه بر خبر کۇتو سببلی (۱۵) کۇن قدر شول شهرده طۇرسه‌ده، همان مُسافِرْ حکْمنده‌بولۇر. ۸۲) ایکی‌شهرده یۇرطی بولغان کشی شول شهرلرنكٔ قایوسینه‌غنه باروٗب کرسه‌ده، مُسافِرلِکدن چغار. اگرده اول شهرلرنكٔ آراسی یۇز چاقرم قدر بولسه، بر یۇرطندن ایکنچی یۇرطینه بارغانده‌ده، مُسافِرْ بولۇر، ۸۳) مُسافِرْنكٔ (۳) حکْمی باردر: ۱) مُسافِرْ کشیگه اوٗیله، ایکنده ویه‌ستو نمازلرینكٔ فرضلرینی ایکیشه‌رگنه رکعت ایتوٗب قسقارتوٗب اوقو واجب بولۇر. ۲) چیتکلرینه اوٗچ تەولك طولغانچی مسْحْ قیلو درست بولۇر. ۳) سفرده وقتنده رمضانْ آیی طوغری کیلسه، روزه‌سینی طۇتمیچی قضاغه قالدرو درست بولۇر.

۸۴) مُسافِرْ دورت رکعتلی سُنّتلرنی واوٗچ رکعتلی آخشام هم وِترْ نمازلرینی هیچ‌قسقارتماس. ۸۵) دورت‌رکعتلی‌نمازده‌مُسافِرْ مُقیمگه اِمام بولسه، ایکی رکعت اوقوٗغاچ، سَلام بیروٗب نمازینی تمام قیلوٗرده، اوٗیوٗغان مُقیمگه اوزینكٔ مُسافِرْ ایکانینی آڭلاتوٗر. اول مُقیم، قالغانْ ایکی رکعتینی قیاملرنده هیچ قراءَتْ اوقوٗمیچی یالغوٗزی تمام قیلوٗر. ۸٦) اگرده‌دورت‌رکعتلی‌نمازده مسافِرْ مقیمگه اوٗیوٗسه، امامینه ایپه‌روٗپ،اول‌ده‌دورت‌رکعت ایتوٗب اوقوٗر.

٨٧) مُسافِرْ مُقيمْ وقْتنده، قَضاغه قالغان دورت رکعتلی نمازینی سَفَرْده قَضا قیلسه، قسقارتمیچی دورت رکعت ایتوب قَضا قیلوُر، مُسافِرْ وقْتنده قَضاغه قالغان نَمازینی مُقیمْ بولغاچ قَضا قیلسه، ایکی رکعت ایتوب قَضا قیلوُر.

جُمْعَه نمازی.

٨٨) بالغ وعاقل بولغان ایر کشیگه جمعه کوُن اوُیله نمازی اورنینه جمعه نمازی اوقو فرضدر.

٨٩) جمعه‌نڭ فرض بولووینڭ (٨) شرط باردر:

١) (ذُکُورَتْ) یعنی ایر کشی بولو، ٥) (اِقامَتْ) مقیم کشی بولو،

٢) (بُلُوغْ) بالغ کشی بولو، ٦) (صِحَّتْ) سلامت کشی بولو،

٣) (عَقْلْ) عقللی بولو، ٧) (سَلامَتِ عَینْ) کوزی سلامت بولو،

٤) (حُرِّیَّتْ) آزاد کشی بولو، ٨) (سَلامَتِ رِجْلْ) آیاقلری سلامت بولو،

٩٠) خاتونلرغه، صبیلرغه، دیوانه‌لرغه، زندانده بولغان ایرکسز کشیلرگه، مسافرلرگه، آورولرغه، ایکی کوزی‌ده صوقر کشیلرگه، آقساق کشیلرگه جمعه نمازی فرض توگلدر. چونکه آنلر معذوردرلر. آنلر جمعه کوُن جمعه نمازی اورنینه اوُیله نمازی اوقورلر. اوُیله اوقومیچی مسجدکه باروب جمعه اوقوسه‌لرده، درست بولوُر.

٩١) جمعه نمازینی اوقو اوُچون (٦) نه‌رسه شرطدر:

١) (مِصْرْ) اسلام شهری دیمکلک بر زور قلعه یا آول‌ده بولو،

٢) (اِمامْ) پادشاه یا مُفْتی طَرَفندن رُخْصَتلی کشی اِمام بولو،

٣) (جَماعَتْ) امامدین باشقه اَقَلّْ اوُچ کشی اوقویاچق بولو ،

٤) (اِذنِ عامْ) هر کم کورگه رخصت بولغان مسجد جامعده اوقولو ،

٥) (وَقْتِ ظُهر) اوُیله وقتنده اوقولو ،

٦) (خُطْبَه) جمعه‌نك فرضندن اوّل امام خطبه اوقو.

٩٢) اوُشبو آلتی شرطنك هر بروسی‌ده طابلمق لازمدر. بروسی گنه طابلماسه‌ده، جمعه نمازی اوقولماس: بلکه اوُیله نمازی اوقولور.

٩٣) اوُشبو شرطلرنك تمام طابلووی شبهه‌لی بولغان ییرده جمعه اوقولسه، جمعه‌دن صوك صاقلق اوُچون دورت رکعت اوُیله نمازی‌ده اوقو تیبشلیدر. بزنك یورط شهرلرنده خصوصا آوللرمزده اوُشبو شرطلرنك تمام طابلووی شبهه‌لیدر. چونکه شهرلرمزنی‌ده، آوللرمزنی‌ده کامل اسْلامْ شهری دیب بولمیدر. شول سببدن بزنك دیارده جمعه نمازندن صوك آخرغی اوُیله نمازی دیب نیتله‌ب دورت رکعت اوُیله نمازی اوقو عادت بولوب قالمشدر.

٩٤) جمعه نمازی اوزی (١٠) رکعتدرکه اوّل ٤ رکعت سنت، آندن صوك ٢ رکعت فرض، آندن صوك ینه ٤ رکعت سنتدر.

٩٥) جمعه مسجدینه باروب کرگاچ‌ده ایکی رکعت (تحية المسجد) نمازی اوقولور. صوکغی دورت رکعت سنتدن صوك ٤ رکعت آخرغی اوُیله نمازی اوقولور، آندن صوك جمعه وقتینی حرمتله‌ب ایکی رکعت وقت سنتی اوقولور.

٩٦) جمعه وقتنده اوقولا طورغان نمازلرنك نیتلری اوُشبو رهوشچه‌در: ١) نیت قیلدم ایکی رکعت تَحِيَّةُ المَسْجِدْ نمازینی اوته‌مکه خالصا لله تعالی الله اکبر. ٢) نیت قیلدم جمعه نمازینك دورت رکعت

سنتینی اوته‌مککه خالصا لله الخ ٣) نیت قیلدم جمعه نمازینڭ ایکی رکعت فرضینی اوته‌مککه اویودم اوشبو الخ. ٤) نیت قیلدم جمعه نمازینڭ دروت رکعت سنتینی اوته‌مککه خالصا الخ. ٥) نیت قیلدم اوستیمه فرض بولغان اویله نمازلرینڭ آخرغیسینی اوته‌مککه خالصا الخ. ٦) نیت قیلدم اوشبو وقتنڭ ایکی رکعت سنتینی اوته‌مککه خالصا الخ.

٩٧) جمعه‌نڭ ایکی رکعت فرضینی اوقوغانچی امام خطبه اوقور. آرالرنده آزغنه اوطوروب طورور. اول خطبه‌لرده الله تعالی‌گه حمد ئه‌یتور، کلمهٔ شهادت ئه‌یتور، محمد عم‌گه وصحابه‌لرینه صلوات ومدح ئه‌یتور، بر آز وعظ آیتلری اوقور. مسجدده‌گی کشیلرگه عبرتلی وعظلر سویلر. اهل اسلامغه وپادشاهغه خیر دعا قیلور. امام خطبه اوقور آلدندن موذن (اُسکتوا رحمکم الله) دییور. معناسی: (ای جماعت طڭلاب طورڭز؛ الله تعالی سزگه رحمت قیلغای ایدی) دیمکدر. آندن صوڭ امامنڭ قارشنده اذان اوقور.

---

٩٨) امام خطبه اوقوغان زمانده مسجدده بولغان کشیلرگه هیچ بر سوز سویله‌شمیچی وهیچ بر اش قیلمیچی اخلاص ایله خطبه‌نی طڭلاب طورو واجبدر. شول وقتده سنت ونفل نمازلر اوقو، ذکر وتسبیح ئه‌یتو درست توگلدر.

٩٩) امام خطبه اوقوغان زمانده مسجدگه کیلوب کرگان کشی تحیة المسجد نمازینی‌ده جمعه‌نڭ دورت رکعت سنتینی‌ده اوقیماسی کرکاچ‌ده، خطبه‌نی طڭلاب اوطورور. جمعه‌نڭ فرضی اوقولغاندن صوڭ دورتسر رکعت ایکی سنت نماز اوقوب، فرضدن اوڵگی

سنتینی‌ده قضا قیلۇر، تحیة المسجد نمازی اوقولماغان کۆینچه قالۇر.

١٠٠) بر کشی مسجدکه کرۆب تحیة المسجد نمازینی یا دورت رکعت سننتنی اوقۇرغه کرشکاچ، امام خطبه اوقی باشلاسه، کرشکان نمازینی بۆزمیچی تمام قیلۇر.

١٠١) جمعه‌نڭ فرضینه امام سلام بیرگانچی‌اۆیۆب قالغان کشی مسبوق بولۆب، قالغان رکعتلرینی امامدن صوڭ قضا قیلۇر. امام سلام بیرگانچی اۆیۆب قالا آلماغان کشی اۆیله نمازی اوقۇر.

---

١٠٢) جمعه کۆن اهل اسلام قارشنده دعالر وایزگی عمللر مقبول بولا طۆرغان مبارك هم‌بایرام کۆندر. هربر مسلمان‌غه جمعه کۆنینی الوغ کورۆب گناه اشلردن طییلو، ایزگی عمللر قیلۇرغه طرشو، فقراغه صدقه‌لر بیرو، آتا، آنا، وقرداش اروغ ایله کورشۆب حاللرینی بلشو، قبرستانغه بارۆب یا که اۆیده قرآن اوقۆب ثوابینی میتلرنڭ روحلرینه باغشلاو، بوش وقتلرده قرآن اوقو، ذکر ئه‌یتو هم دعالر قیلو ایله شغلله‌نو تییشلیدر.

بیك فقیر بولماغان کشی جمعه کۆن دنیا اشلرینی کوب اشله‌میچی علم، عبرت ووعظ مجلسلرنده بولو، دوست ایش وقرداش اروغ ایله کورشۆب بایرام ایتۆب شادلق ایله اوتکه‌رو تییشلیدر.

عید نمازلری.

١٠٣) جمعه نمازی فرض بولغان کشیلرگه عید نمازلرینی دعا‌رقو واجب‌بولۇر. خاتونلر وصبیلر کبی، جمعه فرض بولماغان کشیلرگه عید نمازلری‌ده واجب توگلدر.

١٠٤) عید نمازلرینی اوقو اۆچۆن (٥) نه‌رسه شرطدر:

مصر، اِذنِ عام، اِمام، جماعت، وقت، (١)

١٠٥) عید نمازلرینڭ وقتلری قۇیاش چقۇب اۇچ ارشین قدر کوتەرلگاندن باشلاب اۇیلە وقتی کرگانچیدر.

١٠٦) برعذر سببلی عید فطر نمازی برنچی شوّالدە اوقۇلمی قالسە، ایکنچی شوّالدە اوقو درست بولۇر. اۇچنچی شوّالدە اوقو درست بولماس.

١٠٧) عید نمازی قربان اونچی ذوالحجەدە اوقۇلمی قالسە، اون ایکنچی ذوالحجەگە قدر کیچکتروب اوقو درست بولۇر.

١٠٨) عید نمازلری هر ایکیسی ایکیشەر رکعتدرلر. اذان وقامتدن باشقە هر زمان جماعت ایلە اوقۇلۇرلر. محلّە خلقینە نماز وقتی ییتکانینی مؤذن منارەغە منوب بر نیچە مرتبە (الصّلاة) دیب قچقروب بلگرتوُر.

١٠٩) عید فطر نمازینە اۇشبو رەوشچە نیت قیلنۇر:

(نیت قیلدم ایکی رکعت عید فطر نمازینی اوتەمککە اۇیۇدم اۇشبو امامغە خالصا لله تعالی الله اکبر)

١١٠) عید قربان نمازینە اۇشبو رەوشچە نیت قیلنۇر:

(نیت قیلدم ایکی رکعت عید قربان نمازینی اوتەمککە اۇیۇدم اۇشبو امامغە خالصا لله تعالی الله اکبر)

١١١) عید نمازلرینڭ هر ایکیسی اۇشبو رەوشچە اوقۇلۇرلر: نیت قیلۇب تکبیر ئەیتوُب کرشکاندن صوڭ امامدە مقتدیلردە (ثنا) اوقۇرلر، (ثنا) اوقۇلغاندن صوڭ هربرسی نمازغە کرشکاندەگی کبی اۇچ مرتبە قوللرینی قۇلاق یۇمۇشاقلرینە قدر کوتەروب اۇچ مرتبە تکبیر

(١) جمعەدە خطبە شرطایدی، عید نمازلرندە شرط توگل، سنتدر. جمعە خطبەسی فرضدن اۆل اوقۇلۇر. عید خطبەلری نمازلردن صوڭ اوقۇلۇر.

ئەيتۇرلر، تـكبيرلرنڭ آراسندە قوللری باغلانميچى صالنۇب طۇرۇرلر. آندن صوڭ امام باشقە نمازلردەغى كبى قچقرۇب سورەلر اوقۇر. ركوع وسجدە قيلنۇب ايكنچى ركعتنڭ قيامينە طۇرغاندن صوڭ امام قچقرۇب ينە سورەلر اوقۇر. امام سورەلرنى اوقۇب بترگاچ ،ركوع قيلۇر آلدندن اوّلـگى ركعتدەگى كبى ينە اۈچ مرتبە تـكبير ئەيتلۇردە دورتنـچى تـكبير ايلە ركوعـگە كيتـلۇر. ركوع وسجدە قيلغاندن صوڭ قعدە وسلام ايلە باشقە نمازلر كبى تمام قيلنۇر.

١١٢) عيد نمازينە صوڭغە قالۇب كيلـگان كشى امام سلام بيرگانچى اۈيۇب قالسە، مسبوق بولۇب قالغان ركعتلرينى امامدن صوڭ قضا قيلۇر اگردە امام سلام بيرگانچى اۈيۇرغە ييتشە آلماسە، شول كۈينچە قالۇر: عيد نمازلرى قضا قيلنماسلر.

١١٣) عيد نمـازلرى اوقۇلغاندن صوڭ امام ايكى مرتبە خطبە اوقۇب خلقنى وعظ قيلمق، فطرە وقربان حكملرينى اۈيرەتمك، وعيد كۈنلرندە سنت بولغان اشلرنى سۈيلەمك سنتدر.

تَراوِيحْ نَمازلری

١١٤) رمضان آيندە هر كۈن يەستو نمازندن صوڭ، وتر نمازندن اوّل (تراويح) نمازى اوقو ايرلرگەدە خاتۇنلرغەدە سنتدر.

١١٥) تراويح نمازى بارى (٢٠) ركعتدر. ايكيشەر ركعت اون نماز ايتۆب ياكە دۈرتەر ركعت بيش نماز ايتۆب اوقۇلۇرلر. بو نماز يالغۇزدە اوقۇلۇر، اما جماعت ايلە مسجدە اوقو سنتدر.

١١٦) تراويح نمـازى جماعت ايـلە اوقۇلغانـدن صوڭرە وتر نمازىدە جماعت ايلە اوقۇلۇر. امام تراويح نمازلرينڭ قرائتلرينىدە وترنكينىدە قچقرۇب اوقۇر.

١١٧) تراويح نمازينە اۈشبو رەوشچە نيت قيلنۇر: (نيت قيلدم ايكى ركعت تراويح نمازينى اوتەمككە اۈيۇدم اۈشبو امامغە خالصا لله تعالى الله اكبر)

١١٨) تراويح نمازلری آراسنده دورت رکعت اوقوغان صاين ، دورت رکعت نماز اوقوُر قدر وقت طوقتـاب (ترويحه) قيلو ، يعنی يال ايتوُب طوُرو سنتدر.

١١٩) ترويحه وقتنده تسبيح يا تهليل ئهيتوُب يا كه ئهيتلـگانينی طـکلاب اوطوُرو مستحبدر.

١٢٠) بزنك بو شهرلرده ترويحه وقتنده اوُشبو تسبيحنی ئهيتو معروف بولمشدر:

سُبْحَانَ ذِی الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ ❁ سُبْحَانَ ذِی الْعِزَّةِ وَالْعَظَمَةِ وَالْقُدْرَةِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْجَبَرُوتِ ❁ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِی لَا يَمُوتُ ❁ سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ ❁ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ نَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ ❁ نَسْئَلُكَ الْجَنَّةَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ ❁

معناسی :

بيرده‌گی وکوکده‌گی مخلوقاتقه خوجه بولغوچی الله تعالی‌نی تنزيه قيلامن عزت، قدرت وبيك الوغلق ايه‌سی بولغوچی الله تعالی نی تنزيه قيلامن . بوتون عالمنك پادشاهی وهيچ اولمه‌يه‌چك ترك بولغوچی الله تعالی‌نی تنزيه قيلامن. اول الله تعالی كيمچيلكلردن بيك پاك ومقدس بولغوچی هم بارچه فرشته‌لرنك وجبرائيل فرشته‌نك رَبّی بولغوچيدر. بر الله تعالی‌دن باشقه هيچ تـكری يوقدر. بز اول الله تعالی‌دن گناهلرمزنك بارلقانووينی استيمز . ای الله بز سيندن جنتنی صوريمز . تموغدن سبكا صغنامز.

---

٢٢١) تراويح نمازلری تمام بولوُب بيشنچی تسبيح ئهيتلـگاندن صوك اوُشبو دعا اوقولوُر:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ وَسَلِّمْ * اَللّٰهُمَّ

زَيِّنّـا بِزِينَةِ الْاِيمانِ * وَشَرِّفْنـا بِشَرافَةِ الْهِدايَةِ

وَالْعِرْفانِ * وَاَكْرِمْنا بِصِيامِ شَهْرِ رَمَضانَ وَارْزُقْنَا

الْجَنَّةَ وَالْغُفْرانَ * وَتَقَبَّلْ مِنّا تَراوِيحَنا يا سُبْحانُ *

وَاسْتَجِبْ دُعائَنا ياحَنّانُ * بِفَضْلِكَ وَجُودِكَ يا مَنّانُ *

بِرَحْمَتِكَ يا اَرْحَمَ الرّاحِمِينَ *

معناسی :

یاربّ ، محمد علیه‌السلام گه هم آنڭ اۇی جماعتلرینه رحمت وسلام قیلغل ، ای الله ، بزلرنی ایمان زینتی‌ایله زینتله‌گل ، ودخی علم وتوفیق ایله شرافتلی قیلغل . ورمضان آیینڭ روزه‌سی ایله حرمتلی قیلغل ، بزگه جنتنی ویارلقانونی نصیب قیلغل ، ای پاك ومنزه بولغوچی الله ، بزلرنڭ تراویحلرمزنی قبول قیلغل ، ای رحمت قیلغوچی وصورامیچی بیرگوچی الله ، فضلڭ وکرمڭ ایله بزنڭ دعالرمزنی قبول‌قیلغل . ای کامل‌رحمت‌قیلغوچی الله‌تعالی ، هرنرسه‌سینڭ رحمتڭ‌ایله گه‌بولغوچیدر .

١٢٢) تراویح نمازینڭ هر رکعتنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ برقسقا سوره اوقولور . کلام شریفنڭ باشندن باشلاب ، هر رکعتنده قوشا قوشا ، بو تیبچه تراویحده آخرینه قدر اوقوب چغوب قرآننی ختم قیلو الوغ سننتلردندر .

١٢٣) تراویح نمازینی یه‌ستو نمازینی اوقوغاندن صوڭ اوقو سنتدر . شول سببدن مسجدگه تراویح نمازی‌اوقولا باشلاغاچ کیلگان کشیگه ، ایڭ اوّل یالغوزی یه‌ستونڭ دورت رکعت فرضینی اوقو وآندن صوڭ تراویح‌نمازی نیتلوب امامغه اویو تییشلیدر .

١٢٤) بوبله صوڭغه قالغان کشی تراویحنڭ قالغان رکعتلرینی امامدن صوڭ یالغوزی اوقوب تمام قیلور . ایمدی اگرده امام وترنی اوقوب بتورگانچی تراویحنی تمام قیلسه ، امامغه مسبوق بولوب اویور . اگرده تراویحنی تمام قیلغانچی امام وترنی اوقوب بترسه ، وترنی‌ده یالغوزی اوقور .

جَنازَه نمازی.

١٢٥) میْتکه دعا قیلو مقْصودی ایله جنَازَه نمازی اوقو فرض کفایه‌در؛ شویله که میتنڭ اولگانینی بلگان کشیلرنڭ آرادن بر نیچه‌سی اوقوسه، باشقه‌لرینڭ اوستندن توشه‌در. اگرده هر برسی اوقوسه، هرقایوسی ثوابلی بولادر. اگرده هیچ برسی اوقومی قالسه، هرقایوسی گناهلی بولادر.

١٢٦) جنازه نمازینڭ سیگز شرطی باردر:

١) (وَضوءْ) طهارتلی بولو، ٥) (سْترِعورتْ) عورت یيرلو اورتولی بولو،

٢) (طَهارَتِبدَنْ) تەن پاك بولو، ٦) (اِسْتقْبالِقبْلَه) قبله‌غه قارشی بولو،

٣) (طَهارَتِ ثوبْ) كيیم پاك بولو، ٧) نیّتْ) نیت قیلو،

٤) (طَهارَتِمکانْ) آیاق‌باسقان اورن ٨) (مغْسولیّةمیّتْ) میت یو ولغان‌بولو. پاك بولو.

١٢٧) اگرده میت (شهید) بولسه، یعنی ظلمق ایله اوتورلگان کشی بولسه، یوولماس. یوولماغان بولسه‌ده، آننڭ اوچون‌ده جنازه نمازی اوقولور.

١٢٨) جنازه نمازنده قرائت، رکوع، سجده وقعده‌یوقدر، قیام حالنده دورت تکبیر وایکی سلام ایله تمام قیلنور.

١٢٩) جنازه نمازینی اوقویاچق کشی اوّلا (نیت قیلدم اوشبو میت اوچون جنازه نمازی اوقومقغه، اویودم اوشبو امامغه خالصا لله تعالی) دیب نیت قیلور، آندن صوڭ نمازغه کرشکانده‌گی کبی قوللرینی کوته‌روب تکبیر ئه‌یتورده، قوللرینی باغلاب (ثنا) اوقور آندن صوڭ قوللرینی کوته‌رمیچی ایکنچی تکبیرنی ئه‌یتور آندن صوکره‌تشهددن صوڭ اوقولاطورغان صلواتنی اوقور. آندن صوڭ اوچنچی تکبیرنی ئه‌یتور.

١٣٠) آندن صوڭ اوُشبو دعانی اوقوُر:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنٰا وَمَيِّتِنٰا وَشٰاهِدِنٰا وَغٰائِبِنٰا وَصَغِيرِنٰا وَكَبِيرِنٰا وَذَكَرِنٰا وَاُنْثٰانٰا ۞ اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنّٰا فَاَحْيِهِ عَلَى الْاِسْلٰامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنّٰا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْاِيمٰانِ ۞ اَللّٰهُمَّ اِنْ كٰانَ هٰذَا الْمَيِّتُ مُحْسِنًا فَزِدْ فِى اِحْسٰانِهِ وَاِنْ كٰانَ مُسِيئًا فَتَجٰاوَزْ عَنْهُ ۞

معناسی:

(یاربّ، بزلرنڭ ترکلرمزنی ده، اولـکلرمزنی ده، حاضرلرمزنی ده، غائبلرمزنی ده، کچکنه لرمزنی ده، اوغلرمزنی ده، ایرکه کلرمزنی ده، خاتونلرمزنی ده، یارلقاغل. یاربّ، ترك بولغانلرمزنی اسلام دینی اوزرینه ترك قیلغل. اولـگانلرمزنی ایمان ایله وفات قیلغل. ای الله، اگر اوُشبو میت ایزگی کشی بولغان بولسه، ایزگیلـگن آرتدرغل، اگر گناهلی کشی بولغان بولسه، گناهلرین عفو قیلغل).

اگر میّت صبی یا دیوانه کشی بولسه، اوُچنچی تکبیردن صوڭ اوُشبو دعانی اوقوُر:

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ هٰذَا الْمَيِّتَ لَنٰا فَرَطًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنٰا شٰافِعًا وَمُشَفَّعًا ۞

معناسی:

(یاربّ بو میتنی بزنڭ اوُچوُن شفاعتچی وشفاعتن مقبول قیلغل.)

١٣١) آندن صوڭ دورتنچی تکبیرنی ئەیتوُرده ایکی طرفقه سلام بیروُب نمازنی تمام قیلوُر.

١٣٢) جنازه نمازی تمام بولغاندن صوڭ اوُشبو دعا اوقولوُر:

رَبِّ اغْفِرْ لَنٰا وَلِهٰذَا الْمَيِّتِ وَافْسَحْ لَهُ فِى قَبْرِهِ ۞ اَللّٰهُمَّ زِدْ اَجْرَهُ وَلٰا تُضِلَّنٰا بَعْدَهُ ۞

معناسی:

(ای ربیم، بزلرنلڭ گناهلرمزنی‌ده بو میتنلڭ گناهلرینی‌ده یارلقاغل وەخی آڭا قبرنده کیڭلك قیلغل. یارب، بو میتنلڭ اجرینی آرتدرغل وآندن صوڭره بزنی آزدرماغل).

١٣٣) جنازه اوقولغان زمانده میت، باشی مغرب طرفنده وآیاغی مشرق طرفنده بولوب چالقان یاتار. امام، اوقیوغان کشیلردن آلدەراق بولوب، میتنلڭ کوکره‌گی طوغریسنده طورور.

١٣٤) جنازه نمازینه امام ایکی تکبیرنی ئەیتکاچ کیلوب اوقیوغان کشی مسبوق بولوب قالغان تکبیرلرینی میت اورنندن آلنغانچی امامدن صوڭ قضا قیلور. آشغچ بولورلق بولغانده مسبوق، ثنا، صلوات ودعانی اوقوماسه‌ده، درست بولور. صوڭغی اوچ تکبیرنی ئەیتوب‌ده سلام بیرور.

١٣٥) طهارت آلوب شغللنسه، اولگوه آلمی قالورلق بولغان کشیگه، جنازه نمازینی تیمم ایله اوقوده درستدر.

نَفْل نمازلری.

١٣٦) ایکندی ویەستو نمازلری آلدندن دورته‌ر رکعت نفل نمازی اوقو وەخی اویله ویەستو نمازلرندن صوڭغی ایکیشه‌ر رکعت سنتلرینی دورتشه‌ر رکعت ایتوب اوقو، سنت درجه‌سنده بیك تییشلی وکوب ثوابلی مستحبلردندر.

١٣٧) قای وقت بولسه‌ده، نماز مکروه بولماغان وقتلرده ایکیشه‌ر، دورتشه‌ر، آلتیشار یاسیگزه‌ر رکعت نفل نمازلری اوقو مستحبدر.

١٣٧) ٤، ٦، ٨ رکعتلی نفل نمازلرینڭ هر قعده‌سنده صلوات ودعا اوقو تییشلیدر.

١٣٩) نیت قیلوب کرشلگان نفل نمازینی ارقوب تمام ایتو

واجب بولور. بوزو حرامدر. اگرده بوزسه، صوڭندن قضا قیلو واجب بولور.

۱٤۰) آت اوستنده بارغانده آتقه آتلانغان کوینچه نفل نمازی اوقی بارو درستدر، اول زمان قبلەغه قارشی اوقوفرض بولماس، یولی قایا طابا بارسه، شول طرفقه طابا قاراب اوقوب بارور.

۱٤۱) مشهور نفل نمازلری اوشبولردر:

۱) حاجت نمازی، ٦) خسوف نمازی، ۱۱) اوّابین نمازی،
۲) استسقا نمازی، ۷) سفر نمازی، ۱۲) تهجد نمازی،
۳) توبه نمازی، ۸) شکر نمازی، ۱۳) هول نمازی،
٤) خوف نمازی، ۹) اشراق نمازی، ۱٤) مسجد نمازی،
۵) کسوف نمازی. ۱۰) ضحی نمازی، ۱۵) استخاره نمازی.

۱٤۲) حاجت نمازی، الله تعالیدن بر مرادنی صوراب دعا قیلور آلدندن اوقولا طورغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

۱٤۳) استسقا نمازی- قوریلق سببلی ایگنلرگه وحیوانلرغه ضرر کیلورلك بولغاچ، الله تعالیدن یاغمور صوراب دعا قیلو اوچون اوقولا طورغان ایکی رکعت نفل نمازیدر. بونماز صحراده اوقولور. بارچه مسلمانلر جییلوب قرغه چغارلر، بالا چاغالرینی وحیوانلرینیده آلوب چغارلر. هرکم طهارت ایله وتوبەنچیلکلی قیافت ایله جەیەو چغار. صحراده هر برکشی قبلەغه قارشی طورورلر. امام جییلغان کشیلرگه بیك کوب وعظ قیلور. هرقایوسینه گناهلرندن توبه واستغفار قیلورغه ودشمان بولشقان کشیلرگه بربرسی ایله باحللەشورگه قوشار، خلقلر توبه واستغفار قیلورلر، بربرسی ایله باحللەشورلر. آندن صوڭ هر کم یالغوز یالغوز ایکیشەر رکعت نماز اوقورلر.

۱٤٤) استسقا نمازندن صوڭ اوشبونی اوقوب دعا قیلورلر:

اَللّٰهُمَّ اَسْقِ عِبَادَكَ وَارْحَمْ بَهَائِمَكَ. اَللّٰهُمَّ اَمَرْتَنَا بِدُعَائِكَ وَوَعَدْتَنَا بِاِجَابَتِكَ فَقَدْ دَعَوْنَاكَ كَمَآ اَمَرْتَنَا فَاَجِبْنَا كَمَا وَعَدْتَنَا * اَللّٰهُمَّ اِنْ لَمْ تَرْحَمْ لِاَنْفُسِنَا لِكَثْرَةِ ذُنُوبِنَا فَارْحَمْ صِبْيَانَنَا وَبَهَائِمَكَ *

معناسی:

یارب، قوللرکنی صوغارغل، حیوانلرکغه رحمت قیلغل. یارب بزلرگه دعا قیلمق ایله بویورداک وهم قبول ایتمکنی وعده قیلدك. ایمدی بز سیکا اوزاك بویورغانچه دعا قیلامز: بس ایمدی سین وعده‌اك بوینچه بزنك دعامزنی قبول قیلغل. یارب اگرده گناهلرمز کوبلگی سببلی اوزمزگه رحمت قیلماسه‌اك، (گناهسز) صبیلرمزغه وحیوانلرکغه رحمت قیلغل.

١٤٥) اگرده اوّلگی کون استسقانمازینی اوقوب دعا قیلغاندن صونك یاغمور یاوماسه، ینه ایکی کون شول رموشچه استسقا قیلورلر.

١٤٦) اگرده قرده استسقا قیلغان وقتده یاغمور یاوا باشلاسه، باشلوینی آچوب یاغمورغه چلاتورلر. الله تعالی گه شکر قیلورلر.

١٤٧) توبه نمازی ـ گناهلردن اوکنوب توبه واستغفار قیلور آلدندن اوقولا طورغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

١٤٨) توبه نمازینی اوقوغاندن صونك اوشبو استغفارنی اوقور:

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ، اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ، اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ تَعَالٰی مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ اَذْنَبْتُهُ عَمْدًا اَوْخَطَاءً سِرًّا اَوْعَلَانِيَةً وَاَتُوبُ اِلَيْهِ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِى اَعْلَمُ وَمِنَ الذَّنْبِ الَّذِى لَآ اَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ *

معناسی:

(الله تعالی‌دن مینی هر بر گناهلرمدن یارلقاوینی تلیمن، بوری قیلغان گناهلرمدن‌ده، خطالق ایله قیلغان گناهلرمدن‌ده، یاشرن قیلغان گناهلرمدن‌ده، اشکارا قیلغان گناهلرمدن‌ده ودخی الله تعالی گه بلوب قیلغان گناهلرمدن‌ده. بلمی قیلغان گناهلرمدن‌ده توبه قیلامن (یعنی اوکنوب قایتامن) ای الله سین غیبلرنی‌ده بلگوچیسك.)

١٤٩) خَوْفَ نمازی - بر بلا وآفتنك بولووندن قورقغان زمانده بر ضَرَر ایرشمه‌سه ایدی دیب دعا قیلوُر آلدندن اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر. قاتی ییل و داوللر بولغانده، کوك کوکره‌ب یاشنلر یاشنه‌گانده، یاغموُر وبوُز یاوغانده، صو طاشوُغان زمانده، زلزله بولوُب ییر سلکنه باشلاغانده، قاتی اسسی وقاتی صووقلر بولغانده اوُشبو نماز اوقوُلوُر.

١٥٠) کُسُوفْ نمازی - قوُیاش طوُتلغان زمانده امام وجماعت ایله مسجدده اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر. بو نمازنك قرائتنده امام بیك اوُزوُن سوره‌لر اوقوُر، قچقروُب اوقوُماس، قوُیاشنك نوری آچلغانچی هر کم مخلوقاتنك عجیب احوالی ایله عبرتله‌نوُب الله تعالی‌گه حمد وتسبیح ئه‌یتوُرلر.

١٥١) خُسُوفْ نمازی - آی طوُتلغان زمانده‌اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر. بو نماز مسجدده اوقوُلماس. بلکه اوُیده یالغوُز اوقوُلوُر.

١٥٢) سفر نمازی - بر سفرگه چغار آلدندن، سفرم اوُکشلی بولسه ایدی دیب دعا قیلمق اوُچوُن اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

١٥٣) شُکْر نمازی - بر الوغ دَوْلَت، نِعْمَتْ وَمَرْتَبه‌گه ایرشکاچ،

یا بر مقصود حاصل بولغاچ الله تعالی گه شکر قیلو نیتّی ایله اوقولا طورغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

١٥٤) اِشْراق نمازی- قویاش تمام چغوب کوتەرله باشلاغاچ اوقولا طورغان نفل نمازیدر، که یاایکی، یا دورت، یا آلتی، یا سیگز رکعت ایتوب اوقولور.

١٥٥) ضُحی نمازی- قویاشنک چققان وقتی ایله اویله وقتینک اورتالغنده اوقولور. مثلا قویاش ساعت ٤ده چققان کونلرده ساعت ٨ دە اوقولور؛ قویاش ساعت (٨) دە چققان کونلرده ساعت (١٠) دە اوقولور. بونماز ٢، ٤، ٦، ٨، ١٠، یا ١٢ رکعت ایتوب تورلیچه اوقولور.

١٥٦) اَوّابین نمازی - آخشام نمازن اوقوب بترگاندن صونک اوقولا طورغان نفل نمازیدر، که ٢، ٤، یا ٦ رکعت ایتوب اوقولور.

١٥٧) تهَجُّد نمازی- تونله یوقودن اویانوب طانک آتقانچی اوقولا طورغان نفل نمازیدر. ٢، ٤، ٦، ٨ یا ١٠ رکعت ایتوب اوقولور.

١٥٨) هَوْل نمازی- بر مسلمان کشینک وفات بولغانن ایشتکان کونده آخشامدن صونک اوقولا طورغان ایکی رکعت نفل نمازیدر؛ بونک ثوابی شول میتنک روحینه باغشلانور.

١٥٩) مسجد نمازی- مسجد که کرگاچده اوقولا طورغان ایکی رکعت نفل‌نمازیدر، که (تَحِیَّةُ الْمَسْجِدْ) نمازی دیب آتالور.

١٦٠) اگرده مسجدکه کرگاچده باشقه بر نماز اوقولاچق بولسه، بو نمازنی اوقو لازم توگلدر. شونىڭ اوچون مسجدکه بیش وقت نمازنی اوقو اوچون کرگانده اوقولماس، جمعه‌غه کرگانده اوقولور. برمسجدکه قاراب چغو اوچون کرگان کشیگه‌ده بو نمازنی اوقوتیبشلیدر.

---

١٦١) استخاره نمازی — بر الوغ اشنی باشلار آلدندن شول اشنڭ خیرلی بولووینی تلەب اوقولا طورغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

١٦٢) بونمازنی اوقوغاندن صوڭ اوشبو دعا اوقولور:

اَللّٰهُمَّ اِنِّي اَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَاَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَاَسْئَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ فَاِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا اَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا اَعْلَمُ وَاَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ❁ اَللّٰهُمَّ اِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ اَنَّ هٰذَا الْاَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ اَمْرِي فَاقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ ❁ وَاِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ اَنَّ هٰذَا الْاَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ اَمْرِي فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِيَ الْخَيْرَ اَيْنَمَا كُنْتَ ❁ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ❁

معناسی :

١٦٣) یارب، تحقیق مین سیندن یاخشیلق استیمن. هم قدرت استیمن وسینڭ فضلڭنی صوریمن. تحقیق سین هرنه‌رسه‌گه قادرسڭ. (مین اوزمگنه) هیچ بر نه‌رسه‌گه قادر توگلمن. وهم سین هرنه‌رسه‌نی بله‌سڭ. مین بلمیمن. تحقیق سین هربر غیب نه‌سه‌لرنی‌ده بلگوچیسڭ. ای‌الله، اگرده اوشبو اشنی مینم دینم، دنیام وآخرتم اوچون خیردیب بلسه‌ڭ، اول اشنی میڭا نصیب ومیسر قیلغل هم اول اشنی مینم اوچون مبارك قیلغل، اگرده بو اشنی مینم دینم، دنیام وآخرتم اوچون ضررلی ویمان دیب بلسه‌ڭ اول اشنی میندن ومینی اول اشدن دوندرگل، ومیڭا قایده بولسه‌ده خیر اشلارنی نصیب قیلغل. تحقیق سینڭ هرنه‌رسه‌گه کوچڭ ییتکوچیدر.

١٦٤) اوشبو دعانی اوقوغاندن صوڭ قیلاچق اشینی کوڭلی طارتسه، خیرلی بولووینی امید ایتوب باشلار. کوڭلی طارتماسه، اختیارینه قارار.

١٦٥) برخیر اشنڭ خانه‌سی باشلاب آچلغان زمانده رسم کشاد مجلسلرنده‌ده اوشبو دعانی اوقو ممکندر.

روزه، اعتکاف، زکات، عشر، فطر، فدیه، صدقه قربان وحج حکملری عبادات اسلامیه‌نڭ (روزه، زکات، حج) اسملی جزئنده بیان قیلنمشلردر.